

S T A V Ě L Josef (1901 - 1986)

Český psycholog. Narodil se 12. 3. 1901 ve Znojmě. Byl docentem Komenského univerzity v Bratislavě a od r. 1928 ředitelem tamního psychotechnického ústavu. Později působil jako profesor psychologie na FF UK v Praze. Vedle psychotechniky se zabýval i teoretickou psychologií a pedopsychologií. Nejdůležitější jeho prací je kniha "Hlad - Příspěvek k analýze pudu" z r. 1937. Tuto pozoruhodnou monografii založil mj. i na cílevědomém pokusu s vlastním hladověním. Svou důkladnou analýzou tohoto základního pudu prokázal jeho význam nejen pro život jedince, ale i jeho roli sociální jako masového jevu. Pro pedagogii je cenný zvláště jeho podrobný rozbor kojenického sání. Jako zasvěcený psychotechnik byl i jedním z průkopníků našeho poradenství pro volbu povolání. Byl též autorem testu (Stavělův bratislavský test), který sloužil k individuálním i hromadným zkouškám inteligence a byl převeden rovněž do němčiny a maďarštiny. O šíři jeho psychologických zájmů svědčí i jeho poválečné univerzitní přednášky o antické psychologii.

S T E F A N I N I Luigi (1891 - 1956)

Italský filozof a pedagog. Pocházel z Trevisa (poblíž Benátek). Byl nejvýznamnějším reprezentantem italského personalismu. Studoval evropský existencialismus a proti Gentilovu idealismu stavěl idealismus křesťanský. Ten jej přivedl k personalistickému myšlení, jež se v posledních letech života snažil prosazovat zvláště v oblasti etiky, estetiky, sociální filozofie a pedagogiky. Personalizaci školy a výchovy považoval za nezbytnou alternativu pedagogiky. Výchova je podle něho fakticky edukativní maieutika. Nikdy nemůže zanedbávat individuální iniciativu, i když často probíhá synergicky mezi učitelem a žákem. Svoje stanovisko viděl potvrzené i evropským hnutím za aktivní školu.

Ze spisů: Personalismo sociale, Studium, Roma, 1952. - Personalismo educativo, Bocca, Roma, 1955.

Literatura: Rigobello, A.: Il personalismo educativo di L. Stefanini (1956). In: Rassegna di Pedagogia, 14, p. 8-11. - Scritti in onore di Luigi Stefanini (sborník), 1960. Liviana, Padova.

S T E I N E R Rudolf (1861 - 1925)

Německý filozof, spisovatel a pedagog, tvůrce antroposofie a inspirátor waldorfských škol. Narodil se 25. 2. 1861 v městečku Kraljevec v Chorvatsku, kde jeho otec byl zaměstnán na nádraží jako telegrafista. Dětství strávil v Pottschachu v Dolních Rakousích. Později byl otec přeložen do Neudörflu poblíž Vídeňského Nového Města, kam Rudolf dojížděl do reálky. Již v 15 letech přiučoval slabší spolužáky. Od r. 1879 studoval na Technické vysoké škole ve Vídni, ale věnoval se i filozofii a literatuře. R. 1886 vydal svou první publikaci "Zásady teorie poznání Goethova světového názoru". Zájem o Goetha jej přivedl do Výmaru, kde byl pověřen vydáváním a komentováním Goethových spisů. R. 1897 přesídlil do Berlína. Zde působil na dělnické škole jako učitel historie a dalších předmětů (také řečnictví a sociální nauky) plných 6 let. Poznal, že přesvědčivě může působit na své posluchače jen tehdy, opustí-li příliš učenecký styl výkladu a bude-li mluvit řečí obraznou a konkrétní, působící i na jejich cit a vůli. Tyto zkušenosti, navazující též na jeho dřívější praxi domácího učitele, respektující psychologii a fyziologii žáka a opřené o Steinerovu antroposofickou filozofii, vyústily posléze do koncepce "waldorfských škol". Přemýšlivý a bohatou vědeckou fantazií nadaný Steiner dobře znal kromě Goetha i Schellingovu naturfilozofii, studoval i Nietzscheho (jeho osobnosti věnoval r. 1897 knihu "Nietzsche, bojovník